

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esse de 2 cri: Mercuria si Duminea, F6ia, candu concedu ajutoriele. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. pe 1/4 3 fl v.a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu s6u 40 doidiceri, or 3 galbini mon. sunatoria. Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. correspondenti. — Pentru serie ad. cam 10 vorbe mari s6u mici inserate se ceru 8 cr. Tacs'a timbrala e 30 cr. de fiacare publicare. Fara depunerea acestui pretiu inainte nu se voru mai primi publicari.

Nr. 49.

Brasiovu, 5 Iuliu 23 Iun., 1865.

Anulu XXVIII.

MONARCHIA AUSTRIACA. TRANSILVANIA.

Folle publice romanesce.

I. Redactiunea promise in Nr. 45 alu Gazetei, ca 'si va desfasiura opiniunea sa cu privire la publicitatea n6stra nationala preste totu. Dati'mi voia, c6a deocamdata se aruncu eu aici unele pareri ale mele numai precum se dice intr'unu norocu si singuru cu privire la starea foiloru publice romanesce din Transilvani'a si Ungari'a, eara nu si la starea publicitatii moldavo-romanesce, care in acestea dile de o noua cercare nu se p6te defini s6u caracteriza. Facundu eu ac6sta, me voiu sili a me folosi de esperiinti'a multa pucina ce miam castigatu pe acestu terenu.

6re inse ce mai atat'a esperiintia se cere, pentru6a se poti defini starea publicitatii n6stre? Au nu este de ajunsu c6a se ne spuna cineva ouratu, care f6ia publica politica s6u nepolitica ce numeru de abonati are, d6 unde apoi isi p6te forma oricare judecat'a sa?

Recunoscemu oa spre a'si forma cineva in cestiunea de facia o judecata mai sigura, este de neaparata trebuintia, c6a precum se cun6sce numerulu sufleteloru din care consta natiunea roman6sca, intoema se fia cunoscutu si numerulu acelloru pers6ne care se ocupa cu foi publice romanesce. Atata inse totu nu este de ajunsu. Candu ar fi numai natiunea roman6sca in acestea tieri; candu ea n'ar av6 a face nimicu cu vecinii sei de prin pregiuru; candu publicitatea si t6ta literatur'a altoru pop6ra n'ar av6 o inriurintia atatu de strabat6re in t6te referintiele vietii n6stre national6; candu Romanimea s'ar mai pot6 isola buna6ra c6a pana acum prin cele patru posturi s6u si cinoi cu alu S. Cruoi, prin cele 52 mercuri si vineri, prin 6le de dulce si 6le de secu (postu), prin ferire de orice contactu cu cei de altu neamu, — atunci hai de, tiar pasa prea pucinu, d6ca trebile, trebuintiele si nevoile publice se facu natiunii cunoscute pe aripele publicitatii, s6u ca le publica numai primarii satului carii se suie s6r'a pre cate unu gardu s6u pe o p6tra ce sta in midiloculu satului si deacolo striga poruncile incepundu prin cunoscut'a formula: „S' audia totu omulu — — solgabirau sosesc6 mane 'n satu etc.“ — Nu se cuvine inse a perde din vedere nici pre unu momentu, ca anume dela emancipare inc6ce (1863) pusetiunea n6stra si sociala, si civila, si politica s'a schimbatu si ca ea diferesc6 oatu ceriulu de pamentu de cea vechia. Mai nainte de emancipare legile vechi si despotice ne tienea pre toti strinsi intr'unu singuru cercu, eara scopulu nostru principalu, poti dice pe atunci unicu, era spargerea aceluiasi, scaparea din elu in largulu libertatii. Acelu cercu e spartu, acelea legi sunt sfarmate, eara noi amu scapatu care 'ncatrau. Eu inse mai intreb6 odata: Care sunt locurile, punctele, cercurile n6stre de re'ntalnire? Asi6 este, ca aceleasi potu se fia mai multe, intre care se numera si publicitatea. Se vedemu inse nu numai oati din noi ne adunamu impregiurulu aceleia, ci si cati aru trebui se ne adunamu si cum ar fi se ne folosimu de ea; totuodata se cercetamu si causele, pentru care diaristic'a n6stra mai este inca totu in stare ce merita compatimirea.

In an. 1838 Gazet'a si F6i'a incepura cu 100 si incheiera anulu cam cu 300 abonati.

Pre la an. 1847 numitele foi sorori era sustienute cam de 800 abonati. In acelu anu Gazet'a scap6 c6a p'intre urechile acului de nu ajunse sugrumata. Cu anulu 1847 dete Ddieu de se ivi si „Organulu luminarii“ la Blasiu. Acelu diariu politicu avea de nu me insielu cu inceputulu an. 1848 preste 400 abonati, a caroru partea cea mai mare nu se afl6 in cat6logulu Gazetei, ci era s6u romani de aceia, carii pana atunci nu luasera in mana nici unu felu de diariu romanescu, pentruoa ei s6u nu citea nimicu, s6u numai unguresce; ori si de aceia, carii nu prenumer6 la Gazet'a, pentruca o tienea de „neunita“, din cauza ca ea de intemplantie esia in Brasiovu, in oatu a trebuitu se viia an. 1855 in carele Ga-

zet'a fu afurisita prin circulariulu episcopului gr. resarit6nu, pentruc6a romanii din Biharu, Satmaru si Maramuresiu se inc6pa a crede, ca d6ra dieu Gazet'a nu e nici „neunita“, ci numai roman6sca.

In an. 1848/9 „Organulu luminarii“ incet6; in loculu acestuia inse es6 la Cernauti „Bucovina“ cu testu romanu si germanu in formatu mare odata pe septemana. Aceasi invati6 pre mai multi bucovineni a citi romanesce si a se cunosce de aceea ce era, de romani, eara nu de nemti, nici de ruteni, nici de poloni, precum se tienea ei pana atunci. Intr'aceea Bucovin'a inca nu a potutu adun6 impregiuru de sine mai multu c6a 400 abonati, eara apoi cumpletele lovituri reactionarie din an. 1850, strins'a ei oprire din Principatele romanesce prin guvernulu romano-rusescu de atunci, persecutarea ei in Transilvani'a, infricarea amplotiiloru c6a se nu o ia, ei tai6 curendu firulu vietii.

Gazet'a si F6i'a re'nviiete in Dec. 1849 au fostu si sugrumate in Fauru 1850 prin o mesura discretiunaria, pe carea nici atunci si nici dupa aceea nimeni nu a fostu in stare de a o justifica altmintrea, decatu prin: Sic volo, sic jubeo, stat pro ratione voluntas. Gazet'a cadi6 atunci lasandu pre cat6logulu editorului Ioane G6tt 635 abonati. La ac6sta cifra se cuvine a face cunoscuta o impregiurare, ce pentru scopulu prefiptu este de mare insemnatate. Pana in an. 1848 Gazet'a si F6i'a niciodata n'an potutu av6 din Ardelu si Banatu mai multi c6a 200 abonati*), din Ungari'a uneori cate 40, din Bucovin'a celu multu 10, adica cu totii 250, eara ceilalti 4 pana in 500 si mai bine venia regulatu din Principatele romanesce. Din contra in an. 1850 dintre cei 635 preste 600 insi era veniti totu numai din Ardelu, Banatu, Ungari'a si Bucovin'a, eara din Principatele romanesce nici 30, din cauza ca intrarea ei in aceleasi era oprita sub grea ped6psa, post'a s6u delig6nulu nu o potea nainta si asi6 20—30 esemplare se straurau numai prevaricate in laintru, precum se dice prin vam'a cucului. Din acestea se cun6sce, ca dupa revolutiune numerulu abonatiloru la foile romanesce in comparatiune cu celu dinainte de an. 1848 apr6pe se intreise. Eu credu ca acesta si trebuea se fia firesoulu resultatu alu mariloru si sguidi6t6reloru miscari natiunale din anii 1848—9; eara d6ca in loculu reactionii ar fi pasitu mai cur6ndu o libertate constitutiunala mai ratiunata, rezultatele cu privire la publicitate era se fia si mai favorat6re.

Intre Septembrie 1850 pre candu Gazet'a si F6i'a reinviiera sub nou'a redactiune pana la esirea legii de presa in an. 1852 numerulu abonatiloru st6 de 'mi aducu bine aminte, intre 5 si 600 insi, din carii earasi abi6 cate 30 era din Principatele romanesce, eara ceilalti toti de dinc6ce. Dupa esirea legii de presa Gazet'a ne avendu de unde se puna cateva mii cautiune trebuia se incete cu totulu; intr'aceea D. G6tt si redactorulu priimira, c6a Gazet'a se imbrace caracteru de oficiala pentru a trece a limba a patriei si asi6 ea remase in vietia; ci ea in cur6ndu dete preste alte conflicte grele. De o parte adica presidiulu gubernialu o tract6 c6a pe o solava a sa, silia pe redactoru c6a t6te corespundintiele si articuli originali romanesce cati i ei venia se le traduoa mai antaiu in nemtiesce si asi6 traduse se le tramita spre censura; o mesura ac6sta nu numai despotica, oi si maliti6sa; de alt'a earasi amplotiiloru romanesce incep6 ali se lua in nume de reu, d6ca citea gazete romanesce, prin urmare ei se feria de ele; totuodata scandal6sele conflicte confesiunale, proselitice reinviiete in var'a an. 1850, care pana la 1853 decurgea cevasi mai cooperite, incepura a es6 pe facia si trasera si pe Gazeta fara vin'a ei in prepusu acum de unita pre atata, pre catu ea mai nainte trecea de neunita. Asi6 pre la finea an. 1852 se c6pse in Sibiiu planulu de a funda a alta f6ia roman6sca spre a contrabalantia s6u de s'ar potea spre a paralisa cu totulu pe Gazet'a, eara unulu dintre colaborarii ei de acilea

*) Intre acestia inse pana la 50 insi era din Brasiovu si din tienutulu seu.

priimi porunca a se retrage dela *Gazet'a*, la care colaborase pana atunci.

Dn. Florianu Aronu fu in an. 1853 celu d'antaiu redactoru alu „*Telegrafului*“, inse numai pentrucá se'lu incépa pe unu cursu de cateva septemani, pentruca dlui indata dupa aceea se si retrase dela redactiune si trecú cá alu doilea translatoru la Vien'a, unde I. Maiorescu ii midilosisse postulu (intre mari greutati). Se inticelege fara a mai spune, ca din acele dile o parte a publicului se si desfacú intre cele doua foi romanesci, mai era inse multí oarii avea curagiulu de a le tiené pre amendoua; eara unii ómeni iubitori de scandale si bajocure publice asteptá la o parte spargerea unui resboiu relegiosu confesionalu, proseliticu, pentrucá se se bucure si apoi se se arunce in o parte séu in alt'a spre a face scandalulu si mai mare. Pe atunci era prea de ajunsu, déca cineva memorá in o gazeta romanésca numele unui episcopu, mitropolitu, patriarchu, papa, séu déca te provocai la vreo pericopa din istori'a bisericésca, pentrucá se audi „uitate mé, óre ce vrea cu acésta papistasiulu acela?“ séu: vedi mé, ca sêrbulu schismaticu totu nu se póte lasa de muscalu,“ si alte mai multe ticalosii cá acestea. Ce e dreptu, ca redactiunile de o parte si de alt'a se feria pre oatu numai stá in puterea loru de orice conflicte scandalóse; inse cesa ce trebuia se se intemple totu s'a intemplat, foculu ce ardea sub spudia, trebuia se ésa in forma de flacari. Acésta se si intemplá prin oerculariulu episcopescu din 5 Decembre 1855, prin care *Gazet'a* fu afurisita si credintiosii opriti dela citirea ei. Mai tardiu presidiulu gubernialu emise o porunca aspra, prin carea opria, cá de si cercularele episcopului din Sibiiu esia tiparite in cate o suma de esemplare, totusi nimeni se nu cutedia a le retipari in foi publice, si earasi, cá nimeni se nu indrasnésca a dice nici bine nici reu, adica nimicu pe lume despre orice s'ar intempla la outare consistoriu séu episcopia.

Din acelu momentu publicitatea romanésca in Ardélu cadiú sacrificata urei si urgiei confesiunale, tóte cestiuile nóstre natiunale si politice se pareca a fi imbracatu costumu calugarescu; produptele literarie, carti, diarie etc. tóte mirosia a têmeia unita séu neunita, eara literele latinesci devenira pre cativa ani adeverat'a pétra a scandalei, din cauza ca partea zelota a greco-resariteniloru credea séu incai se prefacea a crede, „ca cele mai periculóse arme papistasiesci aru fi literele latinesci,“ pana candu veni an. 1859/60, in care moldavo-romanii fara a le pasa pe unu minutu „de papistasia“ si de pravoslavi'a“ le introdusera prin legea tierii incependu dela cabinetulu *Domnului* pana in chili'a logofetului (notariului) satescu.

Asié deci intre anii 1854 si 1859 *Gazet'a* isi tragana viéti'a cu cate 3 multu 400 abonati, dieu inse „*Telegrafulu*“ inca nu a prosperatu nici e diecea parte din oatu ar fi creditu cineva judecandu dupa mesurele luate in favorea lui. Natiunea era rupta, desbinata in doua castre.

Asié ne aflá anului 1860.

(Va urmá.)

Despre tribunale in comitate.

„*Herm. Ztg.*“ earasi mai publica articuli din comitate, alu caroru coprinsu noi inca nu'lu potemu trece cu vederea, precum nu'lu trecura nici *Clusianii*. Eata mai pre scurtu esenti'a lucruriloru date pre facia.

1. Trecu ani intregi, pana se vedi sentintie séu delibérate (hotariri judecatoresci tooma si dela tribunalele de a dou'a si a trei'a instantia. O parte mare a proceseloru urbariale este cu totulu parasita si data uitarii spre cea mai mare dauna a celoru nenorociti. Tiér'a astépta vindecarea acestui reu dela *curtea de casatiune*.

2. Arestatii invinuiti (inse nejudicati) siedu prin temnitie cu lunile intregi fara cá se'i ia cineva la cercetare. Temnitiele nu sunt visitate regulatu si cu grija de ajunsu.

3. Pertractarile de elironomii, eara mai alesu cele de concursu (falimentu) mergu preste mesura incetu, si se póte dice ca de trei patru ani nici unu procesu de vreunu concursu mai mare nu s'a terminatu.

4. De cativa ani incóce proprietarii de mosii au inceputu a'si vinde mosiile la nevestele loru; ear' apoi candu ii apuca creditorii de plata, ei se dau bancroti.

Punctele 3 si 4 s'ar poté adeveri cu o multime de esemple scandalóse.

5. Pe la tribunale nu se mai tiene nici unu felu de secretu, ci portatorii de procese si advocatii afla fórte timpuriu de tóte mesurele judecatoresci ce se pregatescu asupra loru; pe referintii causeloru ii afla tóta lumea, tóte cancela-

riale sunt pline de causanti carii isi cauta actele, dau si iau informatiuni, fara cá se le arate cineva usi'a.

6. Certele pentru paduri au degeneratu in batalii formale si in omoruri; comune ou comune se batu cá tatarii.

7. De catuva timpu incóce s'au imultitu advocati de cei ignoranti séu idioti, nisce natarei flamandi, carii traiescu din despoierea ómeniloru si mai prosti decatu sunt ei. La deregatorii publice inca se imbaldiescu multi ómeni lipsiti si de capacitate si de sciintia, capaci séu nu, toti vreu se traiesca din lefi dela statu séu dela tiéra.

8. Despre functiunari asediati in posturi inalte s'au vorbitu si spusu fapte criminale, memorandumuse de acelea si in unele diarie. S'au trasu aceleasi in cercetare ori nu? In poporulu s'a latitu opiniunea, ca „regimulu“ ar voi cá fapte de acelea se remana coperite.

Asié ceva nu este adeveratu; cu tóte acestea trebuie se se faca ceva, pentrucá credinti'a poporului in strins'a iubire de dreptate si in moralitatea regimului se nu se cutriere. S. c. l. s. c. l.

Pre candu incheieramu acestu estrasu din mai susu citatulu diariu ne intempina ca altu articulu scrisu totu in acesta materia si totu asemenea maniera.

Noulu evenimentu.

Gazet'a imperatésca „Wiener Ztg.“ din 27 Iuniu sér'a aprobá scirile cele suprindeatódrie in chipulu urmatoriu:

„*Maiestatea S'a c. r. apostolica* a binevoitu a dá o mai lunga concesiune In. S'ale seren. archiduce Rainer la propria s'a cerere si a insarciná provisoriu pe ministrulu casei imperatesci de esterne c. de *Mensdorff-Pouilly* ou presidiulu ministeriului. Mai incolo a benevoitu Mai. S'a a demisioná in gratia din postulu avutu pe cont. *Hermann Zichy* canc. r. de curte alu Ungariei si pe ministru c. *Nádasdy* la propria cerere, pe celu d'antaiu pe lunga rezervare de a se aplicá si mai incolo in servitiulu de statu, ér' pe celu din urma pe lunga espresiunea deplinei recunoscintie pentru servitiale cele escelente.

Totudeodata se denumi cons. intimu c. r. d. *Georgiu de Mailath* cancelariu r. de curte ung. si adi a si depusu juramentulu in manile Mai. S'ale cá atare.“

„*P. L.*“ scirie, despre demisiunea ministeriului, cumca tienenduse in 26 Iuniu consiliulu ministerialu, *Maiestatea S'a* fiendu de facia facú cunoscuta denumirea noului cancelariu, accentuandu dreptulu corónei la acést'a cauza. Ce voru fi reflectatu ministrii asupra d. de *Mailath* si a principialorului politice nu se sci, destulu, ca in 27 pe la amiadi ministrii: de *Schmerling*, de *Meesery*, *Lasser*, *Hain* si *Plener* avura audientia la Mai. si si cercura demisiunea; ér' *Maiestatea* le respunse, cá se si mai continuese lucrarile pana ce se va face nóu'a straformare a relatiuniloru. — Cá urmatori eventuali in ministeriu numesce „*Bécsi Hirado*“ pe dd. de *Belcredi* locutietoriulu din *Boemi'a*, *Kellersberg* si *Hübner*.

Despre demisiunea br. *Reichenstein* si *Mazuranic* cancelariulu *Croatiei* numai diurnalele maghiare adusera notitia; ma „*K. Közlöny*“ face pe c. *Mailath* cancelariu pentru tóte tierile corónei Ungariei cu sperantia, ca tóte trele cancelariele se voru contopi in una.

Impresiunea acestoru stramutari e mare si suprindeatódria. Diurnalulu „*Vaterland*“ fidelulu organu alu partitei vechi conservative, isi arata marea incredere in viitoriu, pentruca unu ministeriu compusu dupa idea diplomei din *Octobre* singuru póte fi in stare a impacui *Austri'a* in laintru si cu *Ungari'a*, fiinduca diplom'a din *Octobre* recunósce, ca in *Austri'a* singuru numai dreptulu istoricu póte dá bas'a cea sigura a sustarii s'ale. —

Diurnalele opositionali germane se redica preste situatiune si astépta ulterióra desvoltare, totusi isi arata unu felu de temere, nu cumva se se anguste liber'a desvoltare a vietii loru constitutionale prin conservativii vechi. „*Ost d. Post*“ nu crede cumca cele trei cancelarii de curte se voru intr'uni, fiinduca unu experimentu cá acest'a ar' fi fórte periculosu pentru interna liniste a *Croatiei* si mai vertosu a *Transilvaniei*, care dupa atatea lupte s'a aratatu atatu de leala, a tramisu deputati si la senatulu imperialu si a avutu totudéuna cancelaria de curte separata, apoi o straformare cá acést'a ar' aqitiá fórte tare spiritele romaniloru si a le sasiloru; ér' privitoriu la impacarea cu *Ungari'a* dice, ca acést'a stramutare o va ajutá multu, inse cu pretiulu angustarii desvoltarii libertatii generali, fiinduca dupace conservativii vechi voru ocupá terenulu, cine scie, ce prospecte póte avé lucrarea in spiritu liberalu si dincóce de *Lait'a*.

„N. fr. Presse“ lauda, pe cont. Mailath de circumspectu, de constantu in propuneri si resolutu; inse reflecta, ca nu trebuie se uitamu, ca elu tiene seriosu de programulu, care prin eschiderea parlamentarismului pentru tóte cauzele comune oficiose vrea se realizese idea imperiului comunu, ér' de altmíntrea elu sorie dualismulu pe flamur'a s'a. Noulu cancelaríu nu va aduce patriotiloru sei regimulu celu doritu parlamentaríu. Elu inse in loculu acestuia va dá neconditió n a t a s u p r e m a t i a n a t i o n a l a in Ungari'a si in dependentiele ei — precum afirmá elu in senatulu imperialu intaritu cu tóta violenti'a si asprimea: — cumca in tierile s. Stefanu se afla numai unguri?

„Wanderer“ între altele crede, ca in cercurile finantiale e lucru facticu, cumca adi stamu facia cu o schimbare de sistema complinita. Cu denumirea d. de Mailath de cancelaríu aulicu ungurescu ideile istorice ale diplomei din Octobre, si formele dreptului de statu, cari se tragu din tempii feudali de mai nainte, serbésa acum o victoria preste ideile constitutiunii moderne, cari pretindu cá principu supremu neconditionatu unitatea statului si egal'a indreptatire a tuturoru între marginele imperiului.

„Vaterland“, care acum dimpreuna cu „Debatte“, ér' mai nainte singuru luptá cu capulu ruptu pentru principiulu aristocraticu, se mai bucura ca a recsítu cu rezultatulu luptei s'ale dicundu, ca cu demisiunea d. de Schmerling si cu chiamarea d. de Mailath si a c. Belcredi s'a otaritu una mare cestiune de principiu, ér' „Fremdenblatt“ crede tare, ca n'avemu a face numai cu o schimbare de persóne ci stamu in ájunulu unei strafórmari din fundamentulu sistemulu politicu.

„Botschafter“, diurnalulu ministrului Schmerling, vede mai de parte si dice, ca modificarea de sistemu pe terenulu administratiunii e identica cu unu feliu de sistemu patrimoniálu, care trebuie se se cumpere cu caderea politica a burgarimei si a lucratoriloru de pámentu. Voi creati, dice „Botschfr.“ una oligarchia, care submina imperiulu egalei dreptati pentru domni, burgari si agricultori. — „Oest. Ztg.“ vede unu periculu pentru statu si pentru víeti'a constitutionale din stramutarea acést'a, care va fi de interesu numai pentru aceia, cari nu vreu se se consolidese si se se mai latiesca drepturile constitutionali. — „Presse“ vede numai unu experimentu si nu se bucura neci de intrarea lui Belcredi neci de retragerea lui Schmerling, ci crede, ca tóta mutarea e politica ecsperimentalá.

„Narod“ saluta in denumirea contelui Mailath reintórcerea la diplom'a din Octobre. „Narodni Listi“ diurnalulu Boemiei, pórtá frica, ca Belcredi de si federalistu elu totusi nu va fi aceea pentru Boemi'a ce e unu Mailath pentru tierile corónei Ungariei si dice, ca va combate din respoteri pe noulu ministriu, déca nu va primi programulu Boemiei, cá corón'a boemica se se recunósca dupa dreptulu de statu prin solemnitatea incoronarii imperatului si asiediarea unui ministru boemu cu votu in consiliulu ministeriálu, recunoscunduse si egal'a indreptatire a limbei boemice si redicanduse o curte judecatorésca suprema in Prag'a. „Czas“ din Cracovi'a diurnalulu poloniloru crede, a vedé in demisiunea lui Schmerling parasirea centralisatiunii parlamentare, si in demisiunea br. de Lichtenfels din consiliulu de statu parasirea centralisatiunii administrative, cari se voru stramutá in organizatiuni autonome mai decentralisate. Natiunile aristocratice sperésa multu din tramutarea sistemulu. Incheiamu cu „Debatte“, care sperandu, ca demisionarea lui Nádasdy e unu semnu preventoriu pentru garantarea integritatii corónei Ungariei, crede, ca schimbarea acést'a e inceputulu pentru asigurarea impaciuirei Ungariei. Se crede, ca prin mesur'a acést'a neamu reintorsu la principiale din Octobre. —

Nou. „Neue fr. Presse“ mai reportésa, ca deodata, cu dietele Ungariei, Croatiei si Ardélului se va conchiamá si senatulu imperialu angustu si propositiunile pentru diet'a Ungariei voru incopciá dela anulu 1861, asia incatu totu ce s'a intemplatu de atuncia, cu deosebire si intrarea deputatiloru ardeleni in sen. imp., se va ignora, patent'a din Februaríu in ele nu se va memorá, senatulu imp. se va lasá de o parte si cá organu centralu se va asiediá o delegatiune din senatulu imp. angustu si din cele trei diete dincóce de Lait'a, ér' „Wanderer“ repetiesce, ca consiliariulu de curte Zsedenyi s'a dusu intr'o misiune politica la Schaumburg la archiducele Stefanu palatinulu, si ca c. Pálffy va fi capitánu la gvardi'a unguresca, care se va restaura.

— In cercurile magnatiloru in Pest'a se numesoe c. Mauritiu Almásy viitoriu ministru de finantia si se sci ca in totu casulu se facu negociatiuni cu elu pentrucá se primésca portufoiliulu numitu. Denumirea br. Szennyei de Tavernicus e cá si oficiale. In statulu oficialiloru cancelaríei aulice se

astépta schimbári de persóne, cá si între comitii supremi. Alegerile dietali se voru esorie pe bas'a ordinei de alegere din 1848. Aceste se soriu din Pest'a lui „Oest. Ztg.“

Cosioena Iuniu 1855. E de prisosu a mai repeta vaieraturile comune asupra deplorabilei stari a scóleloru poporale — de candu boemii, polenii, nemtii si Ddieu scie care delasandune deveniramu suptu scutulu buniloru nostri patrioti; — ajunga atata, ca in totu tractulu Cosioenei afara de Cianu mare si Cosioena nu amu avutu cu cine tiené ecsamene publice — desi s'au pusu toti putintiosii pasi la respectivele locuri. — Cu inceputulu primaveri — tóte casele de scóla ne era góle, singuru in Cianu mare substatura aprópe la 60 scolari pana a tria di de Rusali — candu inaintea mea, a D. jude procesualu Dem. Gidrai, antiistii comunali si a parintiloru cu indatinata solenitate se tienú ecsamenu — din religíune, istoria bibl., naturala, a patrii si a Romaniloru, geografía, arith., naratiuni morale si cantari nationale besicesci, — respunsurile cele sigure ale scolariloru pusera pe D. jude proc. la mirare si dintr'alu seu premiá pruncii mai eminenti. — Fia spre lauda D. jude procesualu — ca-oi frumosulu progresu celu facu acesti scolari avemu de alu multiami singuru Domnii S'ale, ca-ci au staruitu cu tóta energia cá pruncii se oercetese scól'a. — Amu suspínatu pentru ce avemu asié pucini amploiati cá acesta! Densulu se caiesce, ca preotii nu'i stau intru ajutoriu spre a sprigini scólele, cum aru dori. — Ce se dice aci despre deplorabil'a stare a scóleloru marginitu la tractulu Cosioenei, se póte lua in dimensiune catu de mare. —

Te rogu Domn. Redactoru! aibi bunatate a dá acestea publicitatii cá se ne ounoscemu cu totii si se vedemu ca amploiatii in spriginirea scóleloru sunt mai cá corbii albi de rari.

Dem. Szabo, adm. protopop.

Din Abrudu se sorie lui „Kol. Közl.“ ou datu 19 Iuniu, ca in bai'a de lunga Rosi'a in Lunesci s'au aflatu ér' 80 puncti auru, si între partasi se afla si Elek Nagy si Szilvási si ca in anulu acesta a esitu din loculu acesta mai multu de o maja auru.

Cetate de balta. Intr'un'a nópte trecuta la unu precupetiu din locu i se sparsera ferestriile si a suplicatu la inclitulu oficiolatu cómitatense, rogandulu, cá sei faca destulu, fora de a poté arata pe causatoriulu. Suplic'a o tramise prin unu espresu pe care lu si facu atentu, cá se nu o inmanese D. jude primariu din cauza, ca este romanu si nui face destulu, ci se o dè vice comitelui, care e de nationalitate ungu. — Apropos la impartirea tierii! u.

Cronica esterna.

In ITALIA se intrerupsera definitivu negociatiunile cu Rom'a si in 27 s'a reintorsu Vegezzi in Florenti'a, unde luandu parte in siedinti'a consiliului ministeriálu, acest'a aprobá intrerumperea. Regele a calatoritu la Valdieri, cu tóte aceste Franci'a se nevoiesce a reincopciá negociatiunile, fiindu pofcita chiaru si de regimulu italianu, cá se iè si ea parte la acele, dór' se va indupleca Rom'a a recunósce regatulu Italiei celu pucinu indirecte prin primirea, cá toti prelatii sei depuna jurementulu, ceea ce Rom'a nu vré decatu pentru Piemontu si Sardini'a si ocupat'a Lombardi'a. Totu asia se afla Rom'a si cu Mesicu, de unde si rechiama nunciulu neprimindu schimbările facute de noulu imperatu.

ISPANIA. Madridu 21 Iuniu. Ministeriulu Spaniei numitu alu lui Narvaez se retrase, si renumitulu liberalu gen. O'Donnell cá min. de resbelu si presied. a compusu altu ministriu statatoriu din Bermudes de Castro pentru esterne, Calderon Collantes justitia, Zabala marina, Posada Herrera interne, Marchionulu de la Vega de Armigo lucrari publice si Canovas de Castilia colonie, cari cu totii au redicatu flamur'a liberalismului, celu si botezara cu o amnestia generara pentru inculparile de presa si cu profesiunea credintii, in care luara alegerea unui senatu, nóua lege electorala, modificari in pcrsonalulu curtii si recunósccrea regatului Italiei. Se scie, ca conducatoriulu liberaliloru e renumitulu gen. Prim, care se afla póte la Garibaldi in Caprera, care patimesce cu sanatatea struncinata. Acésta stramutatare in min. va da unu altu mersu si negociatiuniloru între Florenti'a si Rom'a, candu acésta va remané fora propteau'a cea mare a Ispaniei.

In Constantinopole totu asuda D. Negi, dovédindu proprietatea Romaniei si resolut'a otarira a tieriei de a eospeda pe greci cu pretensiunile loru, luandusi desdaunarea decretata de 150 mil. lei, cari se afla in Galata. In caus'a capitulatiuniloru inca se facu conferintie, fora vre unu resultatú pana acum.

Comptul

representatiunii dramatice si musicale date in 30/18 Iun. a. c.
in folosul fondului Reuniunii femeilor romane:

Au intratu :	v. a.
Dela 39 staluri I-rie	39 fl. — cr.
" 35 foteluri	35 " — "
" 15 staluri de galeria	15 " — "
" 49 staluri diosu	34 " 30 "
" 8 galeria	4 " — "
" 51 parterre	20 " 40 "
" 14 locuri din urma	4 " 20 "
Priimiti dela Dn. Teochari Manciu mai multu	3 " — "

Venitulu brutto : 151 fl. 90 cr.

Spesele ambelor reprezentatiuni :

Music'a (capel'a cetatii)	17 fl. 20 cr.
Tiparirea afisieloru	9 " — "
Luminatulul salei si alu scenei etc.	7 " 60 "
Tacs'a la politia	1 " 85 "
Ingrijitorului de lampe	2 " 60 "
Masinistului	1 " — "
Obiectele felurite recerute	4 " 12 "
Bileteriloru	1 " 90 "
Maturatulul	— " 40 "
Tapetierului	— " 20 "
Croitorului (la deresu de costume)	1 " — "
Casierului	2 " — "
Tacs'a salei teatrului pe 1 séra	5 " — "
Transportulu celoru doua fortepiane	4 " — "
Dlui Fr. Waywar p. incordatulu fortepianelor	4 " — "

Sum'a speselor : 61 fl. 69 cr.

Scotiendu acésta suma din venitul brutu,
remane venitu netu v. a. 90 fl. 21 cr.

Acésta suma se si administrà impreuna cu respectivele
conturi la cas'a fondului Reuniunii fem. rom. astadi in 1 Iuliu
pre langa adeverintia data de catra comitetu la man'a Dnei
directorie Fanni Tardini.

Precum amu intielesu, administratiunea Reuniunii femeilor
romane nu a lipsitu a impartasi multiamit'a sa in nu-
mele Reuniunii si in alu tinerimii scolastice de seosulu
femeiescu atatu directiunii teatrului romanescu si respec-
tive Dnei Fanni Tardini si intregi societati dramatice ro-
manesci, catu si Domnisiórei Enriet'a de Vautier directoresei
institutului privatu de fetitie pentru generós'a confaptuire a
Ddloru in folosulu susu numitului fondu; eara acésta cu atatu
mai virtosu, ca ambele dame aici numite au intreprinsu acea
petrecere de sér'a cu scopu filantropicu neprovocate de nimeni,
ci precum se spune, numai aflandu din gazeta despre lucra-
rile de deunadi ale comitetului R. f. r. se simtira si ddloru
indemnate a conlucra la adaugerea fondului aceleiasi.

Totu asemenea indemnulu fu si la dn. G. A. Perna violi-
nistu (romanu) dela Bucuresci, pentrucá in aceeași séra se
esecute pe viór'a sa trei piese, dintre care un'a fu o doina
in adeveru doiósa.

Elevele din partea loru esecutara doua piese pe cate optu
mani, eara un'a declamà cunoscut'a poesia *Prunculu si
Batranulu* imitata dupa Lamartine de Io. Eliadu. Publi-
culu fara a cauta ca acestea eleve era acolo numai oá se dea
o proba de silinti'a loru in arta, pentru unu scopu filantro-
picu, eara nu spre a se produce cá in concertu formalu, priimi
producerea loru cu aplause sgomotóse si cu aruncari de bu-
chete. Semnu invederatu si acesta, ca art'a incepe a prinde
radecine intre romani.

B.

Postscriptu. In acestu momentu suntemu pofiti a
face cunoscutu, cumea Preaon. Domnu senatoru Carolu Mysz
proprietariulu teatrului aflandu ca intendantul seu de ne-
sciintia a luat tacsu pe acea séra, indata a remisu acei 5 fl.
v. a. la cas'a fondului R. f. r. Prin urmare venitu curatu
este 95 fl. 21 cr. v. a. Multiamita sincera Domnului sena-
toru Mysz pentru acésta fapta nobila. —

13345—1865.

3—3

Publicatiune.

Posidentii séu conserbatorii de bancnote, care suna pe moneta
conventionale, cu atata mai tare se recerca a se grabi cu scimbarea

loru la directiunea banței nationale in Vien'a, ca-ci acea cu privire la
inseiciintiarile urmate, dela prima Ianuaru 1867 incepundu numai e da-
toria a scimba séu rescumpara bancnotele squatore pe moneta con-
ventionale.

Vien'a in prim'a Maiu 1865.

Pipitz m. p., Gouverneur de Bank.

Miller m. p., Director de Bank.

20—1865.

1—3

Escriere de concursu.

In comun'a baiesca Rosi'a, in comitatulu Albei inferiore in Tran-
silvani'a, au devenitu vacanta statiunea de medicu primariu. Cu acésta
statiune e impreunata una leafa anuala de 750 fl. v. a. Intertentiune de
unu calu in sum'a de 120 fl. v. a., bani de cuartiru in sum'a de 100 fl.
v. a. si dreptu de pensionare.

Doritori de a primi acésta statiune au a substerne cererile lor
documentate — in cari e a se atesta sciinti'a celoru trei limbi patrio-
tice — pana in finea lunei lui Septembrie 1865 la directiunea fondului
comunale baiescu.

Abrudu in 6 Iuniu 1865.

Dela directiunea fondului comunale baiescu.

CONCURSU.

Pentru postulu de docente in comun'a Jariu de Campia, cu care
sunt impreunate urmatoarele emolumente :

1. 40 fl. v. a.
2. Cá la 120 fumuri, de totu fumu $\frac{1}{2}$ metreta bucate.
3. Cortelu liberu si gradina.

Se poftesce se fia versatu in arta methodica scolara, cei absoluti
la vreo preparandia voru avé preferintia se fia cantoru bunu, pentru
care oficiu inca va primi si alte accidentale cantoresci — voru debui a
porta amicu scólei in totu anulu. —

Aspiratori de a ocupa acésta statiune sunt avisati de asi tramite
concursele bine instruite pana in finea lui Iuliu a. c. st. v. la

Cosiozna 17 Iuniu 1865.

1—3

Oficiulu archi-diaconale gr. cat. in Cosiozna.

Nr. 476 — 1865.

1—3

CONCURSU.

In prediulu comunei opidane *Resinari*, la *Riusadului*, a devenitu
vacanta statiunea de invetiatoriu la scól'a filiala de acolo, spre ocuparea
carei'a se publica prin acésta concursu.

Cu acestu postu este impreunatu unu salariu anualu de 126 fio-
rini v. a.

Competintii au a-si tramite cererile la oficiulu subsemnatu (post'a
Sibiu) provideute cu dovedile de lipsa despre harnici'a loru celu multu
pana in 25 Iuliu st. n. a. c., pentru ca cererile sosite mai tardiu nu se
voru poté luá in considerare.

Resinari, 20 Iuniu 1865.

Oficiulu opidanu.

Nr. 416 — 1865.

3—3

Publicare de concursu.

La scól'a capitala romana din opidulu Resinari a devenitu vacanta
statiunea de invetiatoria in clas'a fetitiloru, spre a carei ocupare se des-
chide prin acésta concursu.

Cu acestu postu este impreunatu unu salariu anualu de 262 fl. 50
cr. v. a., unu relatu de lemne de 16 fl. 80 cr. si bani de cortelu in
suma de 16 fl.

Domnele concurente voru avé, pre lenga cererea scrisa de man'a
Domnieiloru, a dovedi prin atestate bune :

- a) ca au dusu pana acum o vietuire nepatata in tóta privinti'a;
- b) ca sciu citi si scrie bine romanesc, si
- c) ca sciu totu felulu de lucru muierscu de mana trebuitoriu fe-
meiloru nóstre si ca se precepu bine la invetiarea altor'a.

Cererile in acésta privire sunt a se indreptá franco catra oficiulu mai
diosu insemnatu (post'a Sibiu) celu multu pana in 20 Iuliu 1865 st. n.,
de órece cererile mai tardiu sositu nu se voru poté luá in considerare.

Resinari, 12 Iuniu 1865.

Oficiulu opidanu.

Cursurile la bursa in 4. Iuliu 1865 sta asia :

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 24 cr. v.
Augsburg	—	—	107 " 75 "
London	—	—	110 " 25 "
Imprumutulu nationalu	—	—	75 " — "
Obligatiile metalice vechi de 5 %	—	—	69 " 50 "
Actiile bancului	—	—	798 " — "
" creditului	—	—	178 " 10 "

Obligatiile desarcinarii pamentului in 1. Iuliu 1865 :

Bani 70.— — Marfa 70.50

Redactoru respundietoru

JACOBU MURESIANU.

Editura: Cu tipariulu lui

JOANNE GÖTT.